

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته ارتباطات

گرایش حج و زیارت

عناصر و گونه های ارتباطات انسانی در سوره یوسف علیه السلام

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین دکتر حسن یوسف زاده

دانشجو: علی اصغر روان

خرداد ۹۵

چکیده

ارتباطات انسانی دارای عناصر و گونه های مختلفی می باشد که در علم ارتباطات به آنها پرداخته شده است ولی این نوع از ارتباطات با نگاه قرآنی کار نشده است بنابراین این تحقیق برآن است که عناصر و گونه های ارتباطات انسانی در سوره یوسف را بررسی نماید. سوره یوسف به خاطر کثرت وجود عناصر و گونه های مختلف ارتباطی انتخاب شده است. در این تحقیق با استفاده از روش تحلیل محتوا به بررسی آیات این سوره پرداخته شده و از کتب مختلف ارتباطی و تفاسیر شیعی مثل المیزان ، نمونه و نور استفاده شده است. نتایجی که در این پژوهش به دست آمده است بیانگر این است که در سوره یوسف از میان عناصر اصلی (فرستنده ، گیرنده، پیام و ابزار) فرستنده نقش محوری تری داشته است و مدیریت و کنترل پیام به عهده فرستنده می باشد و برای رسیدن به هدف انتقال پیام، از اصول مهمی مثل توحید محوری، عدالت محوری، حکمت و دانش، حسن معاشرت، محبت، گذشت، مطابقت گفتار با رفتار، بردباری و نظم استفاده کرده است. این اصول به عنوان ویژگی مخاطبان توحیدی سوره محسوب می شوند که در گونه های ارتباطی خود از آنها استفاده نموده اند تا از مسیر و هدف اصلی ارتباطی خود در شرایط و موقعیت های مختلف خارج نشوند؛ و نیز از عواملی که باعث اختلال در انتقال پیام می شوند مانند: حسادت ، تکبر، کذب، جهل، شهوت پرستی، دنیا گرایی و ... پرهیز نموده است.

واژگان کلیدی: ارتباطات انسانی، اصول ارتباطی، عناصر، گونه ها، سوره یوسف علیه السلام

۱	فصل اول: کلیات و مفاهیم
۲	۱/۱ کلیات
۲	1.1.1 بیان مساله
۲	۱/۱/۲ سئوالات تحقیق
۳	1.1.3 ضرورت تحقیق
۴	۱/۱/۴ پیشینه تحقیق
۴	۱/۱/۵ روش تحقیق
۴	۱/۱/۶ ریشه های تاریخی علم ارتباطات
۵	۱/۲ مفاهیم
۵	۱/۲/۱ تعریف لنوی ارتباط
۶	۱/۲/۲ تعاریف اصطلاحی ارتباط
۸	۱/۲/۳ تعریف پیشنهادی برای ارتباط براساس تعاریف مختلف
۱۱	۱/۲/۴ پیام
۱۲	۱/۲/۵ نشانه ها
۱۳	۱/۲/۶ محتوا
۱۴	۱/۲/۷ تبیین تعریف علمی ارتباطات
۱۵	۱/۲/۸ انواع ارتباط
۱۷	۱/۲/۹ گونه شناسی ارتباطات
۲۴	۱/۲/۱۰ عناصر ارتباط
۲۹	۱/۲/۱۱ اصول و مبانی ارتباطات انسانی
۲۹	۱/۲/۱۲ اصول کلی ارتباطات انسانی
۳۷	۲ فصل دوم: مبانی ارتباطات انسانی در سوره
۳۸	2.1 توحید محوری
۳۸	2.2 علم و حکمت
۳۹	2.3 تدبیر و دور اندیشی

۲/۴	اعتماد آفرینی.....	۴۰
۲/۵	مطابقت گفتار با رفتار.....	۴۱
۲/۵/۱	در زنان.....	۴۱
2.5.2	در قصر.....	۴۲
2.6	محبت.....	۴۲
۲/۶/۱	محبت در گفتار.....	۴۳
۲/۶/۲	محبت در رفتار.....	۴۳
۲/۷	عفو و گذشت.....	۴۴
۲/۸	حلم و بردباری.....	۴۵
2.8.1	به کارگیری واژه‌های زیبا و لحن لطیف.....	۴۵
2.8.2	دوری از واژه‌های نفرت‌انگیز و دشمنی زا.....	۴۶
۲/۸/۲	نتیجه گیری فصل دوم.....	۴۷

۳ فصل سوم: گونه شناسی ارتباطات در سوره یوسف علیه السلام.....

۳/۱	ارتباط انسان با خدا.....	۵۰
۳/۲	ارتباط انسان با خود.....	۵۱
۳/۳	ارتباط انسان با طبیعت.....	۵۲
۳/۴	ارتباط انسان با دیگران.....	۵۵
3.4.1	ناظر به هدف و محتوا.....	۵۵
3.4.2	ناظر به نشانه ها.....	۵۶
۳/۴/۳	ارتباط غیر کلامی.....	۵۹
3.4.4	ناظر به موقعیت جغرافیایی.....	۷۰
۳/۴/۵	ناظر به تعداد فرستنده.....	۷۲
۳/۴/۶	نتیجه گیری فصل سوم.....	۷۵

۴ فصل چهارم: عناصر ارتباطی در سوره حضرت یوسف علیه السلام.....

۴/۱	عناصر اصلی ارتباط.....	۷۸
4.1.1	فرستنده پیام.....	۷۸

۸۰.....	مخاطب	4.1.2
۸۴.....	پیام	4.1.3
۸۴.....	ابزار	4.1.4
۸۶.....	عناصر فرعی	۴/۲
۸۶.....	پس فرست	4.2.1
۸۶.....	بازخورد	4.2.2
۸۷.....	صافی ها	۴,۲,۳
۸۷.....	آفت ها	4.2.4
۸۸.....	نتیجه گیری فصل چهارم	۴/۲,۵
۸۹.....	۵ فصل پنجم: ویژگیهای ارتباطگران سوره	
۹۰.....	۵/۱ ویژگی های مثبت ارتباطگران سوره	
۹۰.....	توحید محوری	۵/۱,۱
۱۰۰.....	حکمت و دانش	۵/۱,۲
۱۰۸.....	عدالت محوری	۵/۱,۳
۱۱۰.....	نظم	۵/۱,۴
۱۱۲.....	حسن معاشرت	۵/۱,۵
۱۲۰.....	صفات منفی در ارتباطات	۵/۲
۱۲۰.....	حسادت	۵/۲,۱
۱۲۰.....	تبعیت آگاهانه از شیطان و نفس اماره	۵/۲,۲
۱۲۰.....	عدم آینده نگری	۵/۲,۳
۱۲۱.....	دروغگویی	۵/۲,۴
۱۲۱.....	خودپرستی و غرور	۵/۲,۵
۱۲۱.....	بی تفاوتی	۵/۲,۶
۱۲۱.....	ناپردباری و کم تحملی	۵/۲,۷
۱۲۲.....	نالامیدی	۵/۲,۸
۱۲۲.....	نادانی	۵/۲,۹
۱۲۲.....	زیبایی ظاهری	۵/۲,۱۰

۱۲۳.....	حیله گیری.....	۵/۲/۱۱
۱۲۳.....	تحکم گرایی.....	۵/۲/۱۲
۱۲۴.....	شہوت پرستی.....	۵/۲/۱۳
۱۲۴.....	سرسختی.....	۵/۲/۱۴
۱۲۵.....	بی پروایی و گستاخی.....	۵/۲/۱۵
۱۲۵.....	دنیا گرایی.....	5.2.16
۱۲۶.....	نتیجہ گیری فصل پنجم.....	۵/۲/۱۷
۱۲۷.....	نتیجہ گیری.....	
۱۲۹.....	فہرست منابع.....	